

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕЖАВНІ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ
ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.Н. КАРАЗІНА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТУ МИТНОЇ СПРАВИ ТА ФІНАНСІВ**

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної
конференції
(11 грудня 2019 р.)**

Полтава 2019

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.держ.упр., професор (*відповідальний редактор*);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., доцент (*заступник відповідального редактора*).

М65 *Місьцеве самоврядування в Україні: теорія та практика* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 грудня 2019 року. / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАА, 2019. 204 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи», «Соціальна основа місцевого самоврядування», «Місьцеве самоврядування та бізнес-середовище», «Формування місцевих бюджетів», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

<i>Гуторов О.І., Гуторова О.О.</i>	
Стратегічні пріоритети сталого розвитку сільських територій у рамках концепту децентралізації	49
<i>Жорняк Р.В., Мокляк Л.В.</i>	
Практика реалізації місцевих проектів енергоефективності <i>Загурська-Антонюк В.Ф., Майорова О.А.</i>	54
Система місцевого самоврядування у Польщі як еталонна модель децентралізації в Україні	60
<i>Ісаєнко М.В.</i>	
Нові підходи розвитку сільських територій в умовах децентралізації	63
<i>Колісник О.Д.</i>	
Світовий досвід регіонального управління	66
<i>Лещенко І.В.</i>	
Наслідки децентралізації для Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади Великобагачанського району Полтавської області	69
<i>Литвин Д.В.</i>	
Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону	71
<i>Лозинська Т.М., Піхуля В.С.</i>	
Зміни до Конституції України та їх вплив на розвиток місцевих громад	73
<i>Малюченко К.О.</i>	
Вплив органів місцевого самоврядування на заробітну плату найманих працівників аграрних підприємств	77
<i>Микитченко К.Р.</i>	
Світовий досвід регіонального управління	80
<i>Рябоконт О.П.</i>	
Основні аспекти сталості реформи децентралізації та роль органу місцевого самоврядування в цьому процесі	83
<i>Сердюк О.І., Аранчій Я.С.</i>	
Розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг в Україні	86
<i>Сергієнко Л.В., Новосьолов І.В.</i>	
Урбанізація в Україні: тенденції та ризики	91
<i>Поліщук С.П., Поліщук Т.В.</i>	
Децентралізація та реформування місцевого самоврядування в Україні	95

переваг регіону та сприяють трансформації секторів економіки в більш ефективні.

Саме в Україні необхідна поява науково-технічних парків, адже наша країна має усі ресурси для цього: наявність великого науково-технологічного потенціалу, зростаюча хвиля ділової активності, наявність науковмісного малого і середнього бізнесу, що прагнуть підтримки.

Місцеве самоврядування грає величезну роль у розвитку регіону. Тому розвиток і успіх залежить тільки від системи місцевого самоврядування, а це повинно бути у інтересах влади насамперед і в умінні вести роль і виконувати відповідні повноваження. Зокрема, розвиток ОТГ сприяє розвитку регіону і відповідно України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 14 лютого 1997 р. №280/97-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*, 1997, № 24, ст. 170.

2. Про засади державної регіональної політики, формування та реалізація державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*, 2015, № 13, ст. 90.

Лозинська Т.М.,

*доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії*

Піхуля В.С.,

*здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД

Усі соціальні процеси постійно видозмінюються, викликаючи необхідність перегляду існуючих формальних

правил їх регулювання, навіть таких фундаментальних як конституційні основи держави. У 2015 р. в парламенті України було зареєстровано законопроект «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» [1], щодо якого до цього часу проводяться громадські обговорення та консультації, оскільки він торкається важливих засадничих принципів організації місцевого самоврядування. Запропоновані зміни розглядаються як передумова реалізації наступного етапу децентралізації влади, об'єктивність якого обумовлюється суттєвими зрушеннями у перерозподілі повноважень як між органами виконавчої влади та місцевими радами, так і між місцевими радами різних рівнів, зокрема актуальними стають питання визначення організаційно-функціональної основи районних і обласних рад, місцевих державних адміністрацій, а також координації і узгодження діяльності місцевих рад.

У 2020 р. планується завершити процес створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які перебирають на себе значну частину повноважень, пов'язаних із наданням послуг щодо життєзабезпечення населення, виходячи із принципу субсидіарності. Безумовно, для новостворених громад проблемами залишаються забезпечення належної якості послуг та загальної спроможності громад, але очевидно, що створення адміністративних центрів на базі більш потужних громад виключає необхідність обслуговування громадян у районних центрах. Тобто, йдеться про посилення громад базового рівня місцевого самоврядування.

Передбачені проектом Закону України [1] зміни до Конституції України торкаються трьох основних складових реформи влади: 1) адміністративно-територіального устрою країни; 2) ліквідації місцевих державних адміністрацій; 3) введення інституту префекта. Усі ці організаційно-владні трансформації будуть мати різні впливи на розвиток місцевих територіальних громад. Так, зміни адміністративно-територіального устрою держави спрямовані на чітке визначення статусу створених ОТГ як адміністративно-територіальних одиниць; окреслення нових меж районів (з можливою зміною назви новостворених адміністративно-територіальних одиниць проміжного рівня і зміною системи

влади на цьому рівні); визнання областей і Автономної Республіки Крим регіонами України. Таким чином, Конституцією України має бути закріплено систему адміністративно-територіального устрою держави, яку будуть складати: *громади, райони, регіони*. Відповідно, визначення громади як *жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища чи міста* [2] має бути переглянуте, оскільки воно не відповідає сутності поняття «адміністративно-територіальна одиниця». Доцільно запропонувати таку дефініцію поняття «громада» як адміністративно-територіальної одиниці: *«Громада – це місто, селище, село чи їх об'єднання – компактна частина території країни, що служить просторовою основою для організації діяльності органів місцевого самоврядування базового рівня»*. Проте, визнання громади адміністративно-територіальною одиницею більшою мірою стосується формалізації і конституційного закріплення тих змін, що вже відбулися і значно менше впливає безпосередньо на розвиток громад, тоді як укрупнення районів, ліквідація районних державних адміністрацій і перерозподіл повноважень районних рад матимуть значно більший вплив на підвищення самостійності громад.

До сьогодні питання реформатування районного поділу і організації влади на цьому рівні: встановлення кількості районів, заміни назви «район» іншою (можливо, це буде округ або повіт) і особливо визначення доцільності існування районних рад викликають гостру полеміку і остаточно не вирішені. У Міністерстві розвитку громад та територій (Мінрегіон) України працює експертна група, яка здійснює моделювання районів, враховуючи ряд чинників. Наприклад, той факт, що зараз територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) не співпадають з юрисдикцією районів чи те, що з 2020 р. районні лікарні будуть фінансуватися через Національну службу здоров'я України і опіка районних рад над вторинною ланкою медичних закладів буде не потрібною. Враховується також і чисельність населення. На громадський розгляд винесена пропозиція залишити 100 районів замість 488, ліквідувати на районному рівні державні

адміністрації, а на рівні рад створити виконавчі комітети, які будуть здійснювати управління спільним майном громад і перейматися наданням медичних послуг вторинного рівня. Обговорення стосуються не лише переліку повноважень районних рад, а й взагалі їх необхідності в системі влади, що складається. Так, заступник міністра Мінрегіону Д. Живицький поінформував, що міністерством розглядаються два варіанти змін на районному рівні: укрупнення районів та можливу їх ліквідацію, але остаточного вирішення це питання поки що не має [3]. Деякі вчені та представники органів місцевого самоврядування також схиляються до цієї думки.

Однак, найбільше питань виникає щодо введення інституту префекта, особливо зважаючи на відсутність відповідної нормативно-правової бази. З одного боку, зрозуміло, що ліквідація державних адміністрацій не означає ліквідацію виконавчої влади як такої, але, виходячи з того, що значна частина повноважень уже переміщена на рівень місцевого самоврядування і, ймовірно, ця тенденція буде продовжуватися певний час, державні адміністрації мають суттєво змінитися. З іншого боку – поки що відсутнє чітке розуміння, яким стане інститут префекта, який буде введено замість державних адміністрацій. Передбачено декілька ключових положень щодо самої посади префекта:

- префект є державним службовцем;
- префект представляє місцеву виконавчу владу;
- префект є аполітичною особою;
- призначається терміном на три роки, а отже, не залежить від зміни влади та обумовлює необхідність структурної уніфікації адміністрацій префекта;
- префект здійснює нагляд щодо відповідності законодавству нормативних актів, що приймаються органами місцевого самоврядування і це вимагає від претендентів на посади серйозної юридичної підготовки;
- префект координує роботу територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.

Подальший процес децентралізації влади, таким чином, ґрунтується на розробці механізмів діяльності префектів та координації зусиль усіх суб'єктів публічного управління на

місцевому рівні. Вирішення цього завдання буде обумовлювати і напрями розвитку місцевих громад під контролем префектів.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) від 01.07.2015 р. №2217а (включено до порядку денного 07.02.2019 № 2679-VIII). *Верховна Рада України* : офіційний веб-портал. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812 (дата звернення: 10.12.2019).

2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 10.12.2019).

3. Уряд хоче ліквідувати райони в Україні. *Під прицілом* : веб-сайт. URL: <https://p-p.com.ua/news/uryad-khoche-likviduvaty-raiony-v-ukraini/> (дата звернення: 10.12.2019).

Малюченко К.О.,
*аспірантка кафедри публічного управління
та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна*

ВПЛИВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

З моменту переходу аграрного сектору економіки на ринкові відносини питання оплати праці найманим працівникам набули іншої форми, принципів і проблематичності. Зараз заробітна плата найманим працівникам може виплачуватися як у грошовій, так і у натуральній формах; основним принципом її виплати стає залежність від розмірів і доходності підприємства, зайнятого сезонним виробництвом продукції, що й породжує ряд проблем: непостійність розміру заробітної плати, нижчий її розмір у порівнянні з іншими галузями економіки,